

Trávníček, František

Seznam slov a věcí

In: Trávníček, František. *Příspěvky k českému hláskosloví*.
Brno: Filozofická fakulta s podporou Ministerstva školství a
národní osvěty, 1926, pp. [158]-165

Stable URL (handle):

<https://hdl.handle.net/11222.digilib/118634>

Access Date: 11. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk
University provides access to digitized documents strictly for
personal use, unless otherwise specified.

Seznam slov a věcí.*

- a* epenthetické 55
á- (k *á*postolóm...) 103 sl.; *-a*
 (v gen. učítela...) 76
a-ä-e 73 sl., 80
ae-á 14
a-ja 82 sl., *á-ja* 80
a-é 61 sl.: v Čechách 61, 63, 64,
 69 sl., 76 sl., na Moravě 61 sl.,
 70 sl., 76, v staromor. památ-
 kách 64 sl., ve Slezsku 72 sl.,
 76, na Slovensku 73 sl., 76;
 — podstata přehlásky 79 sl.; —
 němec. vliv na přehlásku 79 sl.
adverbia na *-o* 109 sl.
aj-ej 156, 157
-aji, -ajite v imper. 26 sl.
-ám (dušám...) 77
atě (= *at je*) 134
au-ou 112
auší, z auší 105
aži (= až *ji*) 105

ä-e, é 74 sl., 80

báňe (= *báň je*) 134
bez 33 sl.

bezauchý 105
běžu (= *běž ju*) 134
bielok 50
biti 17, 19, 27, 28
bja 91
bji 82, 83, 85
bleskot (-et) 44, 47
bói se 136
bók 100

cožeho (= *což jeho*) 134

čc-jc 147 sl.
číslo praslov. 122
čisti (= *čísti*), *čistiti* (= *čístiti*) 51
-čič (pročič...) 51
čs-jc 148 sl.
čz-jz 148 sl., *čz-z* 149
čž-jž 148 sl., *čž-ž* 149 sl.

daromný 49
dáti (= *dajati*) 18
dělati (stahování) 15, 17
dietí (stah.) 15, 19 sl.
dibri valli 51, 52
dl-dl̥ 113, 114, 115, 116; *dl-ll*

* *č, ie, ě* jsou v abecedě za *e*, *ь* je za *i*, *ъ* za *u*; — *a-e* atd. = *a* se mění v *e*. Číslice znamenají stránku.

- 119 sl., 121; *dl-l* 113 sl., 119 sl., 121; *dl-d* 113, 114; *dl-del*, *dol* tamt., *dl-dil* tamt.; *dl-dlu* tamt.
- dko* se mění v *-tko* 116
- dloužení vlivem přízvuku 102, vlivem jerů 102 sl.; dl. emfatické a analogické 109.
- dn-nn* 118, 120; *dn-n* 120
- dobrý* (vzor): *dobriej* 9 sl., 26 sl.; *dobré* 11, 12, 14; *dobru* 11, 12 sl.; *dobří* 21 sl.; *dobró* 110
- dobří* neutr. (= дѣб-) 44, 45 pozn.
- došē, došť* 44
- ďouče, ďouka* 48, 49
- drejší* 156
- dřivi* (= дѣри) 51
- dvój*: *dvě* a *dvoje* 15, 16, *dvého* a *dvojeho* tamt., *dvému* a *dvojemu* tamt., *dvém* a *dvojem* tamt., fem. *dvojě* a *dvá* 16, 17
- dydá* (= -d já) 134
- dyzá* (= -ž já) 134
- dyžim* (= -ž jim) 133, 134
- ď z ě* 93, 94
- ď-j* 152 sl.
- ďc-jc* 148 sl., 152 sl.
- ďď-jď* 151 sl.
- ďď-jď* 151 sl.
- ďs-js* 152 sl.
- ďt-jt* 148 sl., 151 sl.
- ďi-jť* 151 sl.
- ďz-jc, jz* 120 sl.
- e* epenthetické 52
- é-* (z *éjpta*...) 103 sl.
- e* odpadá (hráz...) 65, 69
- e-a* 48
- e-je* 81 sl., *é-je* (*ie*) 23 a doplňky
- e-o* 48 (ve spojení *ej*), 49 (v *et*, *em*, *te*, *ve*), 50 (v *me*), 78, 79 (v *et*)
- e-ö* 78, 79 (v *et*)
- ei-i* 9
- ej-ъj* 22
- eje, ejě-ie, é* 22, 23 a doplňky, *eje-ъje* 22, *ejě-ъje* 22
- ejj-ъjj* 22
- ejju-ъjju* 22
- ejq-ъjq* 22
- ep-p* 14
- epenthetické *a* 55, *e* 52, *i* 43, 51 sl., 139, *u* 52 sl.
- eu-ú* 14
- eu-ou* 14, 48
- ev-ov* 48
- Eva* 144
- evangelium* 144
- ę-ja* 90, 91
- è z a* 81 sl.
- éa-á* 14
- éje-ie* 10, 22; *éjě-ie* 22
- h* hiátové 125 sl., 129, 130, 131, 135, 137 sl., 140, 143, 144
- hanobný* 49
- hi-, hí-* (vedle *i-, í-* a *ji-, jí-*) 38 sl., 125 sl.; *hi-* v češtině st. 137, 138, 139
- hiát 125 sl., 132 sl., 137, 139 141, 142 sl.
- hi* (= *i*, spojka) 131, 137

himeli 39, 127
hírský 129
hnedě (= -ď je) 134
hod, gen. pl. *hud* 100
hora: *hóra* 97 pozn.
Horosedle, -y, do *Horosed* 114
hráz 65, 69
hřáti, *hřieti* 28, 68
Hředly, -e, z *Hřed* 114
hřieti viz *hřáti*
hřmot 44, 47

chrapot 44, 47
chřibet, *křibet* 51

i epenthetické 43, 51 sl., 139
i-, *i-* vedle *ji-*, *ji-* a *hi-*, *hi-*, viz
heslo *hi-*, *hi-*
i- z *ju-* 129, z *jie-* 130
i (spojka) 125 sl., 131 sl.
i splývá s *j*, viz *j*
i z *ei* 9
-i se odsouvá 26, 27 a doplňky
ia v slovenš. (žiar...) 82, *iä* 80
idák (= jedlík) 126
ideál 125 sl., 128, 130
idu 42
ihla 39
ihned, *ihned* 38 sl., 125 sl., 129, 131
iho (= jho) 127
ihra, *ihrat* 37 sl., 128
ije-*ie* viz v doplňcích
ikrnáč 126
imanie 37
imel 39
imperativ *uměj*..., *mý* 26 sl.
Indie 125 sl., 130

Indra 126
ihned viz *ihned*
inkoust 125 sl., 128, 130
instr. sing. -ou 12 sl., 110, doplňky.
inu 131
išel 42
išterka 127
itroci 126
izok 40, 41

ï přechodné 81 sl., 150, 153 sl.;
ï v praslovanš. 144 sl.; *j a j*
21, 22, 44 a doplňky
je za 'e 85, 86, 87.
ju-i 88 pozn.
ju za 'u 84 sl., 86, 91, 92 sl.

ь viz heslo *jery*

j: jeho vznik 145; *j*: *ï* 21, 22,
44 a doplňky; — *j* splývá s *ï*
26 sl., doplňky, 134 sl., 140,
141, 142, 145; *j* splývá s pala-
tální souhláskou 91, 133 sl., 155
jahla 45, 48
jaktěživ 133 sl.
jasli 122
játra 130
jdu, *du* 37 sl.
je, *jie* 89
je-*ja* 90
jehla 39, 42 pozn.
jery 29 sl.: *jerové* pravidlo 29 sl.,
39, 53 sl.; *o*, *a* za *jery* 44 sl.,
53 sl.; *i* za *ь* 51 sl.; *u* za *ь*
52 sl.; -*ь*, -*ь* odpadá 24, 25;
bez, *ot*, *roz*, *ob*, *jъz*, *vъz* 33 sl.;

- jь- (jьskra atd.) 37 sl.; ъjь,
 ъjь 24, 25, 26; ъju, ъjъ 23, 91;
 ъje, ъja 23, 91, doplňky; ъje 91
jen 120
jesep, fem. *jespa*, neutr. *jespie* 36
jez (= jьz) 34
jezovec 44, 48
jezvůntr'niego GlossGreg. 35, 36.
jho, jiho, iho 38 sl.
jhra, hra, ihra 37 sl., 139 sl.
ji- vedle *i-* (jiný: iný...) 125 sl.,
 129 sl., 132 sl., 136 sl., 140,
 141; *ji-*: *vi-* 129, 137, 143; —
 akus. *ji viz jь*
jicen 127 sl.
Jidás 125 sl., 129
jihlo (= jho) 42, 43, 140
jikra 38 st., 125 sl., 131, 132
jil 125 sl., 130
jilm 131 sl.
jimati 125 sl., 130
jinde 38 sl.
jini 131
jinočĭ 128
jinovatka 126 sl., 129, 130
jinŭj 38 sl., 125 sl., 131
jírskŭj 129
Jiři 126 sl., 129
jiskra 38 sl., 125 sl., 131, 132,
 139 sl.
jist 39, 40
jisti 125 sl., 130
jistŭj, jist 38 sl., 125 sl., 131, 132
jiti 125 sl., 131 sl.
jitrnice 126 sl., 130
jitro 125 sl., 129, 140
jitřni 127 sl.
- jiva* 127 sl., 130
jizba 38 sl., 125 sl., 131, 132 sl.
jizda 125 sl., 130
jizva 125 sl.; 130
jižtĕ 133
jь (zájmeno a jeho různé tvary)
 9, 10, 11, 12, 22, 38 sl., 51,
 125 sl., 129, 130, 132 sl.,
jь- viz h. *jery*
jьz 33 sl.
jmám 38 sl.
jmeli 38 sl.
jmenné tvary adjekt. v doplňku
a v přívlastku 109
jmĕ 38 sl.
jmĕni 37
jmŭ 38 sl.
jřidnout 38, 155
jsmiery, jz smiery 38, 155
jugoslavismy 50, 58 sl.
jz, z 33 sl.
jzok, zok, izok 40, 41
- kadilnicĕ* 115
kadilo 121
Karol 49
kdyžtĕ 133
Kladesko 52
klal (= kladl) 114, 121
kojiti 17
kolo, gen. pl. *kól* 100
kópie 100
košila 77
kra 38 sl.
kraic 134, 136
kraj, na krai 136
Krastájce 157

krýti a jeho tvary 15, 19, 20

kríbet 51

křista (= *krsta*) 51

křivedlný 115

kyj 15, 17

ř 49

labiovelarizace před *o* 101 sl.,
107 sl., před *u* 111 sl., před *y*
112

lahký, adv. *lahky* 45, 48

lajce, *lejce* 157

lan 48

láti a jeho tvary 15, 17, 18, 19,
20, 21

letorastl, *-rostl* 56, 118

Lihota, *-tka* 51

listivé 51

loket, *laket* 56

loni, *lani*, *laňajší* 56

lož 50

mácika 51

maslo praslov. 122

me-mo 50

mlačší, *mlejší* 148, 153, 156

mój a jeho tvary 10, 11, 15, 16, 21

mylo 119

mýti a jeho tvary 15, 17, 27, 28

nájom 49

napóim 136

nasazení (exkurse) čisté 136,
139, 143, prudké (rázové) 136,
138, 139, 143 sl., příděchové
137, 138, 139, 141, 143

nás: jeho tvary 9, 14

názov 48

nejni (= *není*) 150

nezomřela 44, 50

německý vliv na *a-ě* 79 sl.; na
ó-uó-ů 110 pozn., *ú-au* 112 p.
ň z *n'* 93, 94

o: jeho střídnice 96 sl.; *o-uo* 99
sl.; *ó-uó* 96, 101, 105 sl.; *o-u*
99, 100, *ó-u* 100, *o-ů* 105: *ó-*
103; *ó-vó* 105, *ó* za starší *ó*
105; *ó-uó-ů* vlivem něm. 110
pozn.

obíždžat 127

odýmat 127

odýnad 127

odýždžat 127

oe-é 14

oje, *ojě-é* 14, 22

oję 13 sl.

-ol (slovens. *viedol...*) 49

olt- 56 sl.

-om v instr. sing. 44, 45, 47, 49

omelo, *omälo* 119

oo- psáno místo *o-* 103

orol 49

ort-, *olt-* 56 sl.

osol 49

-ot (sykot...) 44, 47

ot (předlož.) 33 sl.

ou-ó 112 pozn.

-ov v instr. sing. (slovens.) 13,
doplňky.

ę z *eę*, *oję* 12 sl.

-pájati 15

- pal* (= *padl*) 114, 121
palatalisace (a její zánik) 85, 86, 92, 93
pás 16
pěši 12 sl., 14, 22 sl.
písomný 49
pobočná slabika 51, 52
podekonie 52
podsední 116
pohodlný, pohodný 115
polahky adverb. 45, 48
polodne, -dni, -dnik 44, 48, 50
posol 49
praejotace (vznik a zánik) 81 sl., 83 sl., 89, 92 sl.
predo 49
pręslica 122
prodže (= *-dž je*) 134
prosim-ich 133
prietel 78 sl.
prietí, přeju 15
přízvuk dlouží 102 sl.; jeho vliv na stahování 15 sl.
puohrimělo 51

r' - ř 94
racochác, racochejl 56
rádlo 56
rachot 44, 47
rakyta 56
raťa 56
rámě 56
Rasochy 56
rasoška 56
rásť 56
rataj
ratolest 56, 118, *ratolest* 118, *ra-*
- toresl* 118
ráz (') 104, 136, 137, 138, 148 sl.
raz 56
razsocháci 56
razsochatě 56
ráztoka, rás- 56
ražen 56
rokyta 56
rola, rolička 56, 57
roští 56
roz 33 sl., 56
rukajce, -jice 157
rusismy 150
rylo 119

ř z r' 94, 95
řika (= *řka*) 51, 52
řěch, řiech aor. 95

s-j 148 sl.
sádelník 117
sádník 116
salo 119
sáti (*sieti*), *sěju* 18
sedlka 117
sedlský, sedlecký, sedlický 116, 117
Selec 117
sendu 43
senmu 43
skupiny souhláskové 51 sl.
Slajkovice 157
služobný, -ík 49
smieti 18, 19 sl.
snem 43
snímati 133
sníti 133
so 49

sobú, slovens. *sebou* 14
spasitele (gen. sing.) 76
spravedlný 115
ss-js 147 sl.
šš-jš 147 sl.
 stahování 9 sl.; vliv přízvuku
   na stahov. 15 sl., vliv některých
   jiných činitelů 20
stája 15
státi 17
Stíbečno 51
stláti 118, 128
stlct̄ 124
stl̄p 123, 124
stl̄up 117
stroit 136
strímen 51
Sudeko 52
svietilo 121
sykot 44, 47
sýmat 127
sz-jz 147 sl.
šž-jž 147 sl.

š-j 148 sl.
šal (= šel) 45, 47
šel 113, 118 sl.
šilo 119
škoda 100
švec (šouce, šouče) 44

ten (a jeho tvary) 14, 21
-tē = -t̄ je 133, viz hesla *jaktěživ*,
kdyžtē, *totē*, *totē*
tkalec 115
tl-l v praslov. 122 sl., v češtině
 113 sl., 117 sl.; *tl-t* 117, *tl-*

tel, tol 117, *tl-tl̄* 117
tlci, tl̄ct̄ 110, 124
tlouci, roztlouci 124
tn-n 118
tobí, slovens. *tebou* 14
todē = -d̄ je 134
totē = -t̄ je 134
tosknost 44, 47
trlicē 115
třaska 48
Třemošná 44, 50
třpaslek 117
túžobný 49
tvorilo (subst.) 121
ť z t̄ 93, 94
t-j 152 sl.
tj-jt̄ 155
ts-je 152 sl.
tt-jt 148 sl., 151 sl.
tž-jdž 152 sl.

u epenthetic. 52 sl.; *ú-* (z úher...)
 103 sl.; *u-ju* 84 sl.; *u-i* 88
 pozn.; *ú-au* 111, 112 pozn.; *ú*
 z *eu* 14; *-ú* v instr. sing. 12 sl.;
u z o 99, 100, 101; *u za ó* 100;
ú-u 105
učitela (gen.) 76
uže = -ž je 134
u- hiátové 137, 143, 144; zaniká
 105; *u-v* 105, 110, 137
ui z y 112
uo 96 sl., 99 sl., 100 sl., 101, 102
 sl., 105 sl., 108
uo 103
ъ viz h. jery

raičko 134
večeros 44, 47
rendu 43
veslo 122
veš (zájm.) 9
véroda, gpl. vérod 100
vez předl. 34, viz *rz*
vezmu 36, 43
vez(z)řieti 36
vez(z)vati 36
vinovat 129
viskat 129, 137
vitřit, z- 129
vizba 129, 137
vji (skupina) 82, 83, 85
vloni 57
vo (= vь) 44, 47
robimat 133
vóda 100
von (= vьн) 49
vondati 44, 47
vùbec 105
vùci 105
vùkol 105
vyjíždžat 127

vz, vze 33 sl.; viz *vez*
zřimati, vzejmat 133

y 112; *y-ŷi* 112

z = jьz 33 sl.

z-j 148 sl.

zahykat sa 128

zaplatim = -t jim 133

zějspánie 155

ziskati 129, 133

znamenie 22 sl., 91

zo (předl.) 44

zok 40; viz *jzok*

zolvica 49

zoptat 44, 51

zoutikat 105

zoutrhat 105

zš-jš 147 sl.

zùstati 105

zvítřit 129

zvláště 65

žobrák 49

žs-js 147 sl.

žš-jš 147 sl.